

HVAD KAN DU GØRE?

FOTO: Maria Gram

HJÆLP DE VILDE BIER!

BIERNE BESTØVER PLANTERNE

SÅDAN HJÆLPER DU BIERNE

the 1990s, the number of people who have been employed in the public sector has increased in all countries.

There are several reasons for the increase in public sector employment. First, the public sector has become an important source of employment for the young population. Second, the public sector has become an important source of employment for the population with low skills. Third, the public sector has become an important source of employment for the population with low income. Fourth, the public sector has become an important source of employment for the population with low education. Fifth, the public sector has become an important source of employment for the population with low health.

There are several reasons for the increase in public sector employment. First, the public sector has become an important source of employment for the young population.

Second, the public sector has become an important source of employment for the population with low skills.

Third, the public sector has become an important source of employment for the population with low income.

Fourth, the public sector has become an important source of employment for the population with low education.

Fifth, the public sector has become an important source of employment for the population with low health.

There are several reasons for the increase in public sector employment. First, the public sector has become an important source of employment for the young population.

Second, the public sector has become an important source of employment for the population with low skills.

Third, the public sector has become an important source of employment for the population with low income.

Fourth, the public sector has become an important source of employment for the population with low education.

Fifth, the public sector has become an important source of employment for the population with low health.

There are several reasons for the increase in public sector employment. First, the public sector has become an important source of employment for the young population.

Second, the public sector has become an important source of employment for the population with low skills.

Third, the public sector has become an important source of employment for the population with low income.

Fourth, the public sector has become an important source of employment for the population with low education.

Fifth, the public sector has become an important source of employment for the population with low health.

There are several reasons for the increase in public sector employment. First, the public sector has become an important source of employment for the young population.

Second, the public sector has become an important source of employment for the population with low skills.

Third, the public sector has become an important source of employment for the population with low income.

Fourth, the public sector has become an important source of employment for the population with low education.

Fifth, the public sector has become an important source of employment for the population with low health.

HJÆLP DE VILDE BIER!

Vidste du, at der findes ca. 288 forskellige arter af bier i Danmark? Honningbien er kun én af dem, og så findes der humlebieerne, dem er der 29 forskellige arter af.

Resten, ca. 258, er vilde bier.

Til forskel fra honningbien og humlebien, lever de andre som enlige bier, dvs. hver hun lægger sine egne æg.

De laver heller ikke honning, men samler hovedsageligt pollen fra blomster.

VIDSTE DU, AT

- De fleste vilde bier lever som enlige bier, dvs. hver hun lægger æg for sig?
- At vilde bier normalt ikke stikker os?
- At du kan hjælpe vilde bier i din have?

HVOR BYGGER DE REDER?

Mange bygger reder i jorden, andre placerer dem i hulrum og eksisterende revner i murværk, i hule plantestængler eller i billegange i dødt træ. Hunnen placerer æg og pollen i lange rækker. Man kan godt sige, at de etablerer en form for "rækkehus"

• Æg med madpakke af pollen

FOTO: Genevieve Maassen

Nogle vilde bier er tilknyttet særlige plantearter. Feks. er Blåhatjordbien afhængig af planten blåhat. Den viden kan man udnytte for at lokke særlige arter til haven.

GOD TIL AT BESTØVE PLANTER

De forskellige arter af vilde bier kan kun opleves i en kort periode. Afhængig af arten lever de mellem 1 og 3 måneder. I den korte levetid, må de være særligt flittige for at sørge for deres afkom, som de forsyner med store mængder pollen. De er derfor meget vigtige som bestøvere i naturen og for havens frugttræer og bærbuske.

Bladskærerbi (*Megachile sp.*) i pæon

FOTO: Maria Gram

SÅDAN HJÆLPER DU BIERNE

Det kan være svært for bierne at finde egnede steder i en have, men her kan man hjælpe dem ved at sætte "insektboer" op. De placeres bedst i solsiden af huset og i læ for regnvej.

MATERIALER

- Juice- eller mælkekartoner
- Brædder med profiler
- Brædder, som kan bygges til små kasser
- Tørre kævler af bøg eller ask
- Hule rør

HULE RØR...

Brug hule rør fra bambus, tørt afklip fra stauder, eller brædder, hvori der er fræset en profil ind.

Eksempler på gode redekasser for vilde solitære bier. Placer dem op af en varm sydøstvendt overdækket væg.

BOR HULLER...

Du kan også bore huller i brændestykker. Træet skal være tørt, brug kun løvtræ, f.eks. bøg eller ask. Bore huller i forskellige diameter, idet hver art har deres foretrukne størrelse. Lav en blanding af huller i størrelser fra 4 mm og op til 1 cm i diameter. Hullerne bores i en længde svarende til minimum 10 x diameteren. For eksempel 5 mm bred og 5 cm dyb. Bore ikke huller helt igennem træstykket. Undgå skarpe kanter og flosset træ, som kan skade bierne – hullerne slibes glatte og plantestængler skæres med en skarp saks.

UNDGÅ...

- Nåletræ
- Mursten med huller
- Huller, der er boret i endestykker af trækævler

• Redekasse for vilde bier. Borer
 • man huller i endetræ, som
 • vist i midten af fotoet, får
 man revner, som ødelægger
 redegangen og giver adgang
 for parasitter. Bor derfor
 hullerne ind fra siden, som vist
 i træstykket i højre side.

En rød murerbi- han har
 fundet en hun.

FOTO: Annemette Bargum

HVAD KAN DU ELLERS GØRE?

- Undlad sprøjtemidler og brug kun økologisk frø, når du dyrker din have
- Sørg for blomster fra tidlig forår til sent på efteråret!
- Sørg for blomster i forskellige farver og former. Gerne de gammeldags, ”mormors blomster”.
- Sørg for uforstyrrede steder i haven hvor bierne kan yngle
- Sørg for adgang til drikkevand, især under tørke
- Lad steder i haven være med bar jord - lav gerne små ophøjede grusbede uden beplantning.

Guldstjerne, en god
biplante tidlig forår.

Folderen er lavet i samarbejde med
"Foreningen Vilde Bier i Danmark"

**Fredericia
Kommune**

